

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Societate in Animalibus. Caput XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Finis tempore Designato.

6. Merito. Quia ad tempus ulterius non se extendat conventio, & obligatio, ut dividitur in Jure. *n* semper intellige, nisi tacito, vel expresso consensu sociorum innovetur, seu continuetur Societas, quia tunc novus censetur advenire Contractus.

Finis Negotio.

7. Et id etiam merito; ad illud enim duntaxat se extendebat, ut supponimus Societas Finiri etiam negotium censetur, si totum capitale, immo, si magna ejus pars casu pereat vel ita mutetur, & aptum non sit ad negotium, quale esset frumentum, si eo modo vitaretur, ut amplius humano usui non esset idoneum, Finiri etiam negotium censetur, si in agro à sociis excolendo, ædificetur auctoritate publica Ecclesia. Idem dic, si socii nō possent contribuere promissam pecuniā, vel promissam operam, ut, si incidisset in paupertatem, vel in ægriitudinem, vel ejus bona fuissent publicata, vel quid simile.

Morte Civili.

8. Siquis ex sociis civiliter moriatur, ceteri Societatem Jure dissolvent. Censetur autem Mors Civilis pro hac re triplex:

Primò, Cessio Bonorum.

9. Secundo, Maxima, aut media capitis diminutio, si id est, vel deportatio in Insulam cum amissione libertatis, vel solum deportatio in Insulam. Bonacina fasserit, finiri Societatem capitis diminutione, quam dicit esse exitium, unde pro eodem accipit exitium absolute acceptum, & deportationem in Insulam id, quod aliis, qui Textus g Civiles legent judicandum relinquo.

10. Tertio denique censetur capitis diminutio solemniter professio in Religione; De qua lege Molinam, i Bonaciam, k aliosque ab ipse citatos.

Morte naturali.

11. Morte item Naturali unius ex sociis (etiam si multi consocii remaneant) finitur

Societas, quia conjunctim non separatim fuit conventio (nisi tamen contrarium pacto firmatum fuerit) ita communiter Doctores, & Jura. Unde sequitur, Societatem non transire ad hæredem defuncti.

12. Quid si affuerit pactum, ut ad hæredes transiret?

Respondeo, quoad Socios superstites remansuram Societatem, at non remansuram, quoad hæredem defuncti. Sed quid si pactum, ut transiret ad hæredes juramento firmatum sit?

Respondeo. Qui docent juramentum confirmare contractus, affirmant, ejusmodi pactum juratum obligare hæredem ad prosecutionem Societatis, quia hæres tenetur servare contractus defuncti. Ita Molina, n & Lessius, o At nos, qui alibi docuimus p à juramento non confirmari contractus, debemus excludere hanc obligationem, ab hærede defuncti, ut excludit Valaschus apud eundem Molinam l. c. quia juramentum partis non validat actum à Jure interdictum, & prohibitum.

CAPUT XI.

De Societate in Animalibus.

1. **S**I Primò, tradas alicui tot oves v. gr. ut statuto tempore det tibi carum pretium (Si Secundo, eidem eadem tradas, ut ipse fructum ab iis accipiat, soluto tibi pretio; Si Tertio, ut custodiat eas, data illi parte fructuum, qua dictam custodiam compenses, non celebras q contractum Societatis; nam Primus est contractus venditi; Secundus est locati; Tertius est famularus. Verum, erit contractus Societatis, si tu oves v. gr. alter vero operam, seu industriam conferat, vel, si uterque contribuatis æqualem partem industriæ, & partem numerum ovium, vel in æqualem, &c. & fructus inde percepti (id est, lana, lac, foetus) sint dividendi, sive Arithmetice, æqualiter, sive Geometricè, id est, ad proportionem ejus, quod à singulis collatum est, hic, inquam, est contractus Societatis, & de eo multa dicta sunt in precedentibus capitibus, in quibus tractatum est de Societate in universum; pro majori tamè ejus explicatione.

2. Inquires Primò. An hic modus Societatis

Nnnn 1

tatis

Quæ affert Deluge d. 30. de Inst. nu. 7.

Idem.

Molin. d. 414. nu. 6
o Less. lib. 2. c. 25. nu. 6
p Lib. 3. in Decal. c. 7. §. 6.

q Molin. d. 411. nu. 2. c. 7.

tatis Animalium sit licitus? Ego consi. no tibi mille oves, ita ut, si aliqua pereat, compleas numerum ex foetibus, tuque idem apponas operans correspondentem aestimabilitati usus consignatarum ovium, atque in fine singulorum annorum fructus praedictarum ovium, (id est lac, lana, & pars remanens foetuum) dividantur inter me, & inter te?

Respondeo. Ut proponitur, non est hic contractus licitus, quia clarè non servatur aequalitas. Nam propterea prudentes, & pii negotiatores, ut effugiant injustitiam, & Animalia non stent cum periculo in manu alterius v.g. Pastoris, semper solent addere alium contractum Assurationis, solvendo ex ipsa parte fructuum percipiendorum aliquid proportionatum ipsi Pastori asscuranti in hunc ferè modum. *Consigno tibi mille oves, tu apponas industriam, & asscures mihi, te traditurum eundem numerum ovium a qualis bonitatis, nam ex fructibus percipiendis tibi compenso tantum onus, quod suscipis.* Addi etiam solet alius contractus, quo mihi asscuret Pastor aliquod lucrum, sive sex, sive decem, sive plus, minulve pro centenatio ad prudentis viri arbitrium, modo superius a satis explicato de Societate cum tribus contractibus.

a sup. c. 3.
§. 3.

3. Inquires Secundo. Cum in hoc contractu soleant initio Societatis aestimari Animalia, nec deinde controversia sit in iis reddendis, Inquires, inquam, cur tunc non dicendus sit potius contractus Venditionis, quam Societatis.

Respondeo. Quia esto, aestimatio aliquando faciat venditionem, aliquando tamen nō facit, ut patet in dote, quæ potest ab uxore viro tradi, interdum per aestimationem facientem venditionem, interdum vero per aestimationem non facientem venditionem. Facit venditionem aestimatio quando res dotalis aestimatur, ut Marito tradatur, tanquam vendita eo pretio. Non facit venditionem, quando res aestimatur solum, ut sciatur valor rei dotalis, ita, ut, si pereat, & fiat deterior culpa viri; constet, ad quid teneatur vir in casu restitutionis. Quoniam igitur in casu nostro aestimantur Animalia solum, ut sciatur, quid, & quantum in fine anni sit restituendum, ideo non est contractus Venditionis, nam, si aestimatio eorundem Animalium fieret, ut illa, tanquã vendita eo pretio, traderentur Pastori, esset quidem contractus Venditionis, ac con-

sequenter non pertineret ad hunc locum, sed ad tractatum de Venditione, & Emptione.

4. Inquires Tertio. An Socius præscindendo à contractu Assurationis, sed in vim solius contractus Societatis, obligetur in fine anni, puta temporis designati pro Societate, restituere prædicta Animalia aestimata per aestimationem non facientem Venditionem, restituere, inquam, obligetur juxta valorem aestimationis factæ initio anni, an juxta valorem aestimationis, quæ fit in fine anni? Mille oves v. gr. valent initio anni centum aureis, at in fine anni ob magnam illorum pecuriam valebunt ducentis aureis, vel propter abundantiam valebunt minoris, v. gr. aureis quinquaginta, socius recipiens, debet ne reddere oves valentes centum aureis, an vero ducentis, vel quinquaginta?

Respondeo. Cum in mero contractu Societatis (nam nunc præscindis ab alio pacto) supra docuerimus Animalia remanere in dominio apponentis, si in fine anni crescit, vel decrevit eorum valor, ipsi apponenti crescit, atque decrevit, unde juxta aestimationem, quæ fit in fine anni debet restituere eis, qui eas recepit, & solum illa prior aestimatio inserviet, ut, si culpa recipiens, Animalia perierint, vel deteriora evaserint, compensetur illud, quod erit justè compensandum.

5. Instas. In contractu Societatis, si pecuniæ valor crescat, non crescit pro apponente illa, sed pro omnibus sociis, ergo pari modo idem dicendum erit, si crescat valor Animalium. Conferat v. gr. Petrus centum ex auro, valentia centum, & decem argenteos, si finita Societate, contingat aureos illos plus valere, v. gr. centum, & viginti, Petrus non habebit pro suo capitali collato, nisi tot aureos, quot ascendunt ad centum, & decem argenteos, nisi alii decem erunt dividendi, utpote lucrum commune sociis, ita igitur in Animalibus.

Respondeo, pro doctrina ejus, quod assumitur, & pro responsione ad paritatem, quæ inducitur, sunt hic benè tria distinguenda, quæ tribus dictis ego, claritatis gratia, proferam.

6. Dico Primo. Si crescat valor pecuniæ collatæ ab uno ex sociis antequam ea ad merces comparandas expendatur, vel antequam admisceatur ita cum cæteris pecuniis Societatis, ut discerni nequeat, ille est Dominus hujus valoris, qui eam contulit, quia ipse habet

bet illius dominium, & consequenter, & ipsi crescit, & decrefcit, & juxta hunc valorem in fine Societatis eidem erit pecunia restituenta.

7. Dico Secundo. Si crescat idem valor, postquam comparatae sunt merces, vel postquam pecunia mista ita est cum cæteris pecuniis sociorum, ut discerni nequeat, incrementi hujus sunt Domini omnes socii, quia ipsi simul habeat dominium illarum mercium, & pecuniarum; quare ex æquo est dividenda, esto, prius propter pactum Societatis initio initum, debeat, extrahi, & reddi apponenti tanta pecunia, quantam apposuit, secundum illum valorem, quem num. præced. dictum est.

8. Dico Tertio. Hinc fieri, ut magna sit disparitas inter Animalia, & pecuniam, quando hæc, vel illa conferuntur, Animalium enim semper Dominus est is, qui ea apponit, at pecuniæ non ita: nam, ut dictum est, postquam merces comparatae sunt, & pecuniæ sunt cum cæteris admixtæ, pertinent ad totam Societatem, non est igitur mitum, si in-

lentes succedere Avo, vel Avia vide apud mox nu. 3. citandos.) Filii, inquam, volentes succedere parentibus descendentes testatis, vel non testatis, tenentur conferre ea, quæ habuerunt ex bonis dicti Patris, vel Matris viventium, ut scilicet ex iis in communi adductis, tanquam ex uno cumulo, fiat iuxta partitionem inter ipsos Fratres, Sororesque. At vero ascendentes, ut est Pater, Mater, Avus, Avia, quando succedant Filiis, vel Nepotibus defunctis, non tenentur conferre ea, quæ habuerunt à filiis, vel nepotibus viventibus. Ratio Regulæ tunc intelligitur, cum cognoscatur radix, cur facienda sit inter prædictos fratres dicta collatio. Ea autem est, quia omnibus filiis debetur post parentum mortem æqua legitima. Quando ergo parens ante suam mortem aliquid alicui ex filiis tradit, præsumitur, (nisi aliud exprimat, vel tacite ex conjecturis colligatur) dare illud in computum legitimæ, quam post mortem suam illis debet. Ne ergo frater plus habeat de legitimâ, quam alii, inde est, ut illud debeat in commune adduci, & æquè dividi. Quoniam igitur, quando filii, dant aliquid Patri, vel Matri, vel suis ascendentes, non præsumuntur dare in compensationem legitimæ, cum ascendens censetur moriturus, antequam moriatur descendens, sed dare præsumatur per meram donationem, ideo illa non sunt à Patre conferenda, quia, quæ simpliciter donantur, & liberaliter, in commune non conferuntur, nam propterea, nec ipse filius ea, quæ accipit à Patre liberaliter, & non in compensationem legitimæ obligatur ad conferendum, quo à nobis in libris Decalogi pluribus explicatum est.

3. Nepotes, quando, vel mediata, vel immediate succedunt Avia, qui, & quatenus debent conferre habes apud Molinam aliosque.

4. Qua ratione autem dignoscatur, quæcunque parentes dedisse aliquid liberaliter, vel in compensationem legitimæ, adeoque conferendam, duæ sunt regulæ, quas attuli in libris Decalogi, l. c. illas, & ab illis deductas illationes inde pete.

In lib. 5. Decal. e. 4. §. 2. à n. 3. d. Mol. d. 237. Ant. Gem. n. Le Taur. 39. n. 37. Tusc. To. 1. d. à concl. 416. Vasq. in opusc. de testam. c. l. §. 2. d. 4. Bonac. disp. 3. de comut. g. 6. p. 7. §. univ. n. 2. V. Sed modo.

2. Dico. d. 1. de cent. §. 3. m. 3. p. 5. n. 3. 2. p. 5. n. 3.

CAPUT XII.

De Partitione, quam debent exhibere Fratres, mortuo Patre, quæ assimilatur divisioni, quæ fit ratione Societatis.

1. Ut in novo, statuitur, ut filii suo Patri succedere volentes, adducant ad partitionem communem, quæ acceperunt à Patre vivente, quod certe similitudinem aliquam præ se fert contractus Societatis, nam ideo hic sequentem regulam breviter habe.

2. Omnes descendentes legitimi, quibus debetur legitima (nam propterea includuntur etiam adoptati, immò etiam adoptati, non autem illegitimi, quia his legitima non debetur) sive Masculi, sive Feminae, sive sint in Patris potestate, sive jam emancipati, volentes succedere Patri, vel Matri (quoad vo-

Finis Tractatus octavi.